

LJUDSKI GLAS

POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO.

Izhaja vsak petek in stane za vse leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K. Posamezna številka stane 30 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Boljševiki gredo.

To je beseda, ki spravi danes v naravnost klerikalni strah vse sleparje, lažnjivce, veržnike, goljuže, oderuhe, zrcmalce ter podobne trote našega ljudstva, ki jih pa navadno imenujemo klerikalce ali pa liberalce. Bojijo se jih kakor vrag križa.

Toliko se je pri nas že govorilo in pisalo o boljševikih in boljševizmu, a nihče pravzaprav še ni jasno povedal, kaj so pravzaprav boljševiki in kaj zahtevajo. Če se stepe v krčmi par pijancev, brž se razkriči, da so to boljševiki, če je bilo kje kaj pokradenega, gotovo ni mogel tega narediti nbeeden drugi kot boljševiki. To so po naziranju klerikalcev in liberalcev ter njihovega plačanega časopisja splich zverine v človeški podobi, nekaki tuječi volkovi, ki hodijo po svetu in gledajo, koga bi požrli. Vse to je seveda laž in izraz velikega strahu, ki ga imajo naši liberalci in klerikalci ne samo pred boljševiki, ampak pred zavednim delavstvom in pred organiziranimi reveži sploh.

Kaj je torej z boljševiki?

Težko je danes odgovoriti na to vprašanje. Pred vojno so na Ruskem zvali boljševike one socialne demokrate, ki so zastopali najradikalnejša načela. Med vojsko se je marsikaj izpremenilo, stranke so na novo pregledale svoje programe in tudi ruski boljševiki najbrže niso več oni, kakor so bili pred vojno, saj so se raz-

mere na Ruskem med tem popolnoma izpremenile. Ker so vse zveze z Rusijo že 5 let do malega popolnoma pretrgane, je o boljševikih težko ustvariti že danes jasno sliko, zato nam tudi ni mogoče izjaviti, če soglašamo z boljševiki ali ne. Tako hude zverine, kakor nam jih slikajo liberalni in klerikalni lažnjivci prav gotovo ne bodo.

Iz navedenih vzrokov tudi naša socialno-demokratska stranka nasproti boljševizmu še ni zavzela nobenega jasnega stališča. To pa za enkrat niti potrebno še ni, saj mi imamo danes rešiti toliko drugih, mnogo bolj perečih vprašanj, kot so pa

prerekanja za in proti boljševikom. Naša naloga je v prvi vrsti, da prebudimo in združimo ves slovenski kmetijski in delavski proletarijat v močno socialistično organizacijo, v močno socialistično stranko, da bodo zavzeli tudi reveži pri urejanju naše nove države ono odločilno mesto, ki jim po njihovem številu pripada.

Ni torej danes najvažnejše vprašanje ali smo za ali proti boljševikom, najglavnejše je:

Vsi na delo za socialno demokracijo, ki je edina resnična zastopnica in braniteljica koristi delavnega in revnega dela našega naroda.

Zemljo nazaj.

Agrarno vprašanje trenutno najbolj zanima nas male kmetijske kroge. Veliko se govori o tem povsod, a kaj resnega pa ne ukrene nihče.

Graščak baron Born ima obsežno veleposestvo pri Sv. Katarini nad Trzicem. To posestvo obsega več tisoč oralov z nad dva metra visoko žico ograjenega pogorja. Velik del njegove površine tvorijo planinski pašniki, na katerih se že 30 let šopirijo krasni jeleni. Pred 40 leti se je tam pasla še živina okoliških kmetov, vsled česar je cvetelo mlekarstvo, kozjereja in ovčjereja. Danes so pa tam le še sledovi razpadlih živinskih staj in planšarskih koč.

Pred 40 leti se je priselil k nam omejnjeni bogataš ter pokupil razna posestva. Nato je prehajala v njegove roke planina za planino, gozd za gozdom. Delal je po načrtu, kar ni šlo izlepa, je šlo izgrda. Seveda na roko mu je šla tudi takratna nemčurska vlada. Že leta 1884. je hotel kmetom zapreti razna pota, a na tozadnevni konferenci na licu mesta je pogorel po zaslugi previdnega in poštenega gospoda Cvekla iz Ljubnega, ki se ni dal spod baron pa ni miroval, iztrgal je okoliškim kmetom parcelo za parcelo in s tem svetom dalje kupčeval, ob enem se je pa neprestano večal njegov skupni revir.

LISTEK.

Nekaj slik iz ruske revolucije.

Gospa Sigida še ni bila dolgo časa v katorgi. Malo prej, preden je bila prišla v ječo, je umrl njen mož v harkovski katorgi kot političen zločinec. Doma je morala pustiti dva otroka, mater, brače in sestre, katere je brezmejno ljubila in za katere je skrbela sama od zgodnje mladosti kot učiteljica. Vse to dovelj pojasnjuje duševno razpoloženje te žene. Toda zločin je zahteval maščevanje. Poročilo je bilo od poslano na najvišje mesto in baron Korif je razsodil — kakor pač more razsoditi človek njegove vrste: sto udarcev brez vsakega odnehanja. Gospo Sigidovo so takoj po njenem zločinu premestili v samotno celico, kjer je pa zbolela. Razsodbo generalnega guvernerja so kmalu izvedeli kaznjenci. Razpoloženje se je poostrišlo do skrajnosti, čeprav ni nihče mogel verjeti, da se bo izvršila kruta kazen. Še celo jetniška oblast je imela pomisleke. Jetniški zdravnik je poročal, da je izvršitev te kazni vsled bolezni gospe Sigidove popolnoma nemogoča in je prav odločno

odklonil, da bi bil navzoč pri izvršitvi kazni. To poročilo je nesel nek uradnik osebno h guvernerju. Guverner je stresel svojo jezo nad zdravnikom, katerega je zmerjal s »socialistom«, toda kljub temu je vprašal še enkrat pri svojem predstojniku, baronu Korffu, brzojavno, kaj naj stori. Odgovor se je glasil: brez usmiljenja!

Volja vsemogočnega se je izvršila. Eden izmed uradnikov je priznal pozneje: »Vsi smo čutili, da se je zgodilo nekaj strašnega! Drug drugega nismo upali pogledati. Še celo Masjukov (uradnik, ki je dobil zaušnico) je odšel hitro iz sobe s povešeno glavo.«

Po izvršeni kazni so prinesli gospo Sigidovo, popolnoma nezavestno, v skupno celico. Še celo navadne zločinke so utihnile; nekatere so jokale, vse so stopale po prstih. Radevolje so pomagale zastirati oni kot, ki je bil odkazan političnim zločinkam, z rutami. In v tem kotu je izdihnila svojo dušo 26letna Sigidova, ne da bi se bila prej še kaj zavedla.

* * *

Pretresljivo je življenje židinke Gesje Helfmanove. Doma je bila iz ene najmračnejše zapadne pokrajine. Ko je bila stara 17 let, je ušla z doma, ker so hoteli starši,

da se poroči z nekim trgovcem. Ona pa je stremela po izobrazbi in samostojnosti. Prišla je v Peterburg, in tam v revolucionarne kroge. Ni bila bojovita narava, toda kmalu je bila v najbolj vročem boju. Poročila se je pozneje z nekim znanim članom akcijskega odbora. Vsi so jo ljubili zaradi njene neizmerne dobrotljivosti, vsi so visoko cenili njeno ljubezen za revolucionarno stvar. Nekaj tednov pred katastrofo 1. marca 1881. so aretirali njeneža moža, po 1. marcu so pa aretirali mnogo njenih prijateljev. V njenem stanovanju je bilo nakopičenih vse polno kompromitujočih stvari, ki so jih pa ravno vsled tega spravili tam, ker so menili, da je njeno stanovanje povsem varno. Toda ona postane žrtev človeka, ki je vsled trpljenja omagal. Kakor da bi bila slutila, kaj jo čaka, se je poslovila nek večer od svojih prijateljev: »Zdravstvujte! Kdo ve, če se še vidimo!« Prihodnje jutro je bila pri njej hišna preiskava — našli so bombe.

Obsojena je bila na smrt — toda izvršitev so odložili, ker je pričakovala dete. Prepeljali so jo v celico, kjer sta jo stražila noč in dan dva stražnika. V takih razmerah je porodila. Toda maščevanje močnega se ne zadovolji le z njeno osebo, tudi njen otrok je deležen mašče-

Postavil si je tudi moderno žago in okoličani so postali tlačani kot pred letom 1848. V gozdovih so mu sekali les nekdanji lastniki in vozili hlode visoko z gora za beraško plačo. Kar je ostalo planin, so vedno bolj propadale in obsojene so na smrt.

Vprašanje nastane sedaj, če bomo mi tudi trpeli in mirno gledali, kako propada naša živinoreja in kako se masti na naši zemlji oholi tujec, ki nam je pokradel našo zemljo. Ne, to se ne sme zgoditi. Združimo se in zahtevamo našo zemljo nazaj. V vsaki okoliški občini izvolimo nekaj mož v skupni odbor, ki naj izdela naše zahteve in pošlje na poverjenišvo za agrarno reformo v Ljubljani in pa našim poslancem. Odbor naj ne bo strankarski, saj gre za skupno korist, za našo stero pravdo, da dobimo nazaj, nam je nasilno vzelo.

Zahtevati moramo zlasti:

1. Da se nam vrnejo takoj po primerni ceni vse parcele, kupljene od barona Borna.

2. Pota do vsih planin naj bodo prosta.

3. Planine Krnice, Dolga njiva, Prsnina z Javornikom naj se popolnoma razdelijo med one živinorejce, koji še nimajo planin in manjšim kajžarem, ki nimajo dovolj paše doma. K tem planinam naj pripada tudi potrebno gozdovje.

Naročnikom.

Nesramni verižniki in naša zanikrna vlada je kriva, da se vse, zlasti pa še tiskarske potrebščine neprestano draže. Hranimo in stiskamo na vseh koncih in krajih, a vse zaman, primorani smo zvišati, kakor so to storili že davno tudi vsi ostali listi, naročnino našega lista.

Od prvega avgusta t. l. bo stal »Ljudski glas«

18.— K letno

1.50 K na mesec

40 v številka.

Upamo, da bodo naši naročniki in prijatelji upoštevali težke razmere, v katerih se danes nahaja ves tisk in da nam ne ostanejo le vsi zvesti, ampak da nam pridobije še novih naročnikov. Uredništvo se

vanja. Nekega dne sta prišla v celico dva orožnika, ko je ravno dojila, odnesla sta otroka, ne da bi povedala materi, kaj da se bo zgodilo z njenim otrokom. Tega ni prenesla mučenica — vsled žalosti je umrla.

* * *

In ruske ljudsko-šolske učiteljice: s sveto resnostjo se posvete svojemu poklicu. Učiteljica dobiva plačo, ki jo komaj obvaruje pred smrtjo vsled gladi. Njeno stanovanje, njena učna sredstva, možnost občevanja — vse je urejeno tako, da se mora odrekati in trpeti. Toda kljub temu, kakšno veselje do dela, kakšna vera v korist in važnost njenega dela. Živi popolnoma osemljena kje v kaki zasneženi vasi. Njena sobica je niti ne varuje pred vetrom. Oblast — ta je od vsega začetka njena sovražnica. Živi ob čaju in kruhu, greje se ob samovarju. Njen plačilo — nekaj ducatov belolasih otroških glav, ki jih ima vsak dan pred seboj in ki jo gledajo z zaupljivimi nedolžnimi očmi, in jo poslušajo z nedolžnimi ušesi, ter pijejo vsako njeno besedo. Kajti tem otrokom, ki nimajo drugega nego naravo, prinaša učiteljica nov svet, nove glasove, nove slike. Materam teh otrok je svetovalka in pomočnica v vseh stiskah. Vsako drugo delo v mestu bi donášalo učiteljici več dohodkov kakor njen poklic, toda na zaslužek misli najmanj. Gre v vaško šolo, da koristi ljudstvu, da deluje v naprednem duhu.

bo pa potrudilo, da se bo list še prav izdatno polepšal.

Vsi na delo za »Ljudski glas«, to edino glasilo našega revnega, izkoriščenega kmečskega ljudstva. Stari naročniki naj naknadno pošljejo razliko po nakaznici.

Upravništvo »Ljudskega glasu«.

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Dopisi.

Z Vrhnike.

nam pišejo: Naši liberalci so poslali v Belgrad med drugimi tudi bogataša in veleposestnika Lenarčiča z Vrhnike, menda, da bi zastopal — kmete. Že samo to nam je dovolj jasen dokaz, kaj imamo pričakovati od te čedne stranke. Upamo, da bodo naši socialistični poslanci povedali na merodajnih mestih, kak gospod je naš Lenarčič in da tudi njegovega veleposestva ne bodo prezrli pri agrarni reformi. Ima toliko njiv, da jih ne more obdelati in je velik del zarsel s travo, nam pa primanjkuje zemlje. Ta oholi bogataš menda misli, da mu jih bomo obdelovali mi za skledo kisle repe, sam bo pa pojedel ostalo. Radovedni smo le, kdo ga bo pri volitvah volil.

Studeno pri Železnikih.

Več žena pogrešanih in vjetih vojakov je že pred 3 meseci vložilo na preživljsko komisijo v Ljubljani prošnje za podpore, a rešitve še vedno ni nobene. Prosimo našo Deželno vlado, da se nas vendarle spomni in nas tako reši stradanja in pomanjkanja.

Na ljubljanskem barju.

gori do Vrhnike je v zadnjem deževju voda napravila veliko škode. Zatvornic niso pravočasno odprli in vsled dolgotrajnih močnih nalivov je voda udarila nazaj v Ljubljaničino strugo, pritoke in večje kanale. V obližju teh je bilo vse uničeno: za košnjo zrela trava je blatna in smetna in porabna le še za steljo, v kopice dejano seno se je vnelo, v kolikor ga ni voda vzela, njivski pridelki so uničeni popolnoma. Upravičeno so barjanski poljedelci izmed katerih je večina bajtarjev, najemnikov in dninarjev, lahko hudojejo nad ljubljansko malomarnostjo. Toliko kmečskih korporacij in prijateljev ima Ljubljana, da rešujejo kmeta in zemljiška »vprašanja« in zanj »delujejo«, kadar bi bilo treba dvigniti zatvornico, se pa najbrž med sabo prerekajo, čigava dolžnost je to in koliko mu bodo plačali. Poleg velike škode imejmo barjani ta slučaj dalje časa v spominu, da bomo imeli pripravljen odgovor, kadar bodo nas hoteli »zvezati«. Jugoslovanska kmečska zveza s centralo v Ljubljani bi tudi morala v takih slučajih kaj sprožiti, ne pa se potuhniti dotlej, da voda in naša nevolja upade.

Sv. Lovrenc nad Mariborom.

Pišem vam nekaj vrstic iz našega lepega kraja, sicer bi morda kdo mislil, da je pri nas vse v največjem redu. A nasprotno, kamorkoli se obrnemo, povsod slišimo udrihati in zabavljati na socialiste. Pravijo, da smo hujskači prve vrste, če se potegnemo za pravico, a to našim ljubim liberalcem in klerikalcem ne ugaja. Mi nočemo več tako plesati kakor nam oni godejo in to tem gospodom seveda ni všeč. Žalibog se najde tudi med ubogim ljudstvom takih mož, ki si štejejo v veliko čast, če jim kak g. liberalec stisne roko in izpregovori z njimi par hinavskih besed.

Oglejmo si tudi malo naše trgovce. Odirali in stiskali so nas vso vojsko. Vrata so nam zaklepali, da nismo mogli v prodajalno, dobili smo le ono, kar je preostalo »boljšim« ljudem. K vratom so

postavili še orožnika, da je odganjal ljudi. Poglejmo jih pa danes. Vrata so široko odprta in če gre človek mimo, ga vabi nekdanji mogotec v svojo prodajalno, da bi se tako preje znebil svoje grenke in pokvarjene moke. Pozivljamo zato naše ljudstvo, da se združi, da bomo imeli čim preje naše Konsumno društvo in da se tako rešimo naših oderuških trgovcev. Kmalu zopet kaj več.

Vse dopisnike

nujno prosimo, da pišejo svoje dopise čitljivo in s črnim, ker nam mnogo važnih dopisov in prispevkov pri najboljši volji ni mogoče prebrati, zato morajo, žal izostati, ali se pa izpusti iz njih važne odstavke. Zlasti imena naj se pišejo zelo razločno.

Uredništvo »Ljudskega Glasu«.

Po svetu.

Francoska vlada

se s polno paro pripravlja na proslavo miru in nasilnega miru, ki ga je vsilila sestradani in potolčeni Nemčiji. Da bo vse le komedija vladajoče gospode, se vidi iz tega, ker se delavstvo istočasno pripravlja na generalno stavko, ki bo vstavilo vse delo po vsej državi. Nasprotstva se vedno bolj poostrujejo in tudi sedaj vladajoča pariška gospoda bo dobila zaslužno plačilo, morda še boljše nego pričakuje.

Sleparji,

ki hočejo vleči že pol leta za nos ves svet, in ki si domišljujejo, da sklepajo mir so silno počasni gospodje. Doslej razun »miru« z Nemčijo niso skuhalii še ničesar. Že nekaj tednov pripravljajo sedaj mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo, a kakor je videti, bi trajalo še precej dolgo, predno bo gotova, zdi se nam, da ti ljudje naravnost izzivajo ves svet, saj če bo šlo tako dalje, bodo sklepali mir še deset let. Upamo pa, da jih bo vrag poslal preje tja, kamor spadajo, namreč pod vislice.

Nemški

parlament je pritrdil mirovni pogodbi v Parizu, ker mu za enkrat pač ni preostajalo drugega. Pariški mogotci se bodo še proklete kesali tega »miru«, ki hoče zasuznjiti in uničiti narod 80 milijonov. Ententa je sedaj tudi odpravila blokado proti Nemčiji in začela tudi trgovati z njo. Kdaj bomo Jugoslovani vsaj tako daleč?

Ogrski boljševiki

ne pustijo mirno spati ententnim kapitalistom. Venomer premišljujejo in kujejo načrte, kako bi jim zavili vrat, a zediniti se ne morejo. Najbolj všeč bi jim seveda bilo, da bi šli izkrevaveti Jugoslovani zanje po kostanj v ogenj. Tudi naši liberalci in klerikalci bi bili najbrže za to.

Voda teče v grlo

laškim mogotcem. Ljudstvo strada, da je groza. Dan za dnem beremo poročila iz vseh italijanskih mest o uporih, pobojih, demonstracijah itd. Vlada hoče pa nasiti lačne ljudske želodce z obljubami o Reki, Dalmaciji itd. Nekaj časa je to vleklo, sedaj pa ne drži več in ljudstvo vedno glasneje zahteva pravic in kruha. Jasno se vidi, da je tam vse zrelo za — revolucijo.

Iz naše države.

Finančni minister M. Ninčič je hudo prebrisan možakar, kakor sploh večina naših ministrov. Ustanoviti hoče sedaj v Belgradu banko, ki bi imela pravico izdajati bankovce, kakor v pokojni Avstriji avstro-ogrška banka. To je prav, ni pa prav, da bi ta banka zamenjala tudi naš

sedanji denar z novim denarjem in sicer po ceni, kakor bi se to zljubilo g. ministru in gospodom, ki bi sedeli v vodstvu te banke. Že sedanji kurz, po katerem se zamenjujejo 3 K za 1 dinar je odiranje in izžemanje Slovencev in Hrvatov, ne pa osvobojenje. Kaj delajo gospodje poslanci v Belgradu, da se niti ne zmenijo ne za to.

V Trstu se je sešel po petih letih zopet občinski svet. Slovenci in socialisti so odklonili sodelovanje, ker bi morali služiti itak le za komedijante laškim nacionalistom.

Na Reki so se začeli poboji in pretepi med laško mularijo, katerim pomagajo tudi laški vojaki in francoskim vojaštvom. Mnogo je ranjenih in mrtvih. Ententa je poslala sedaj tja komisijo, ki naj »preiskuje« vso zadevo. Francozi sami so pa ojačili svojo posadko.

Slavnega klerikalca in župana Tršarja iz Vrhlike so zaprli vsled goljufij in tatvin. Pokradel je baje več milijonov državnega denarja. Naša slavna vlada torej zato ne razpiše občinskih volitev, da se morejo župani še pošteno nabasati svoje žepe, predno jih volivci poženejo.

Poštni promet na Koroškem je razun v par krajih zopet odprt.

Goljufije s konji v Mariboru se vedno bolj množijo in brezskrbno nadaljujejo. Razni krščeni in nekrščeni Judje verižijo s konji in jih na nedovoljeni način izvažajo v Nemško Avstrijo. Res, sijajno se godi v osvobojeni Jugoslaviji vsem verižnikom, sleparjem in navijalcem cen. Zakaj sploh plačujemo vladne gospode, če niso zmožni napraviti reda?

Neprestano deževje močno ovira že dalje časa poljska dela. Ponekod, zlasti na Štajerskem, je imelo za posledico tudi velike povodnji, ki so uničile mnogo poljskih pridelkov in odnesle več mostov. V ljubljanski okolici je pa poleg tega pobila še toča.

Grozen požar je uničil dne 8. t. m. skoro vso vas Zagradec na Dolenjskem. Škoda znaša več milijonov. Zgorelo je 85 stavb.

Zanikrni poslanci. Parlament v Belgradu ima dela čez glavo, saj je v Jugoslaviji še vedno vse narobe, gospodom poslancem se pa niti ne ljubi ne, da bi se udeleževali sej, vsled česar je parlament pogosto nesklepčen. To je škandal. Po 150 K na dan vlečejo ti gospodje, a ne ljubi se jim priti niti v parlament. Upamo, da bo naše ljudstvo pri volitvah pošteno pomedlo s to gospodo, za enkrat pa zahtevamo, da se takim lenuhom takoj zva-me mandat.

Cerkvenopolitična pogodba (konkordat) se bo v kratkem sklenila med Jugoslavijo in papežem.

Našo državo priznali tudi Romunija in Portugalska. Italija še vedno čaka, dasi ima samo škodo od tega.

Za žebjarje v Kropi in Kamni Gorici in za Sitarje v Stražišču bo uvedla naša vlada v najkrajšem času ubožno akcijo:

Gospodarske vesti.

Cena pšenici padla. Kakor poročajo zagrebški listi, je zdanje dni padla cena pšenici od 260 in 280 K na 200 do 220 K.

Centrala za preskrbovanje premoga se bo ustanovila v Belgradu in bo imela namen vse pokrajine naše države preskrbovati s premogom.

Gospodinski tečji po deželi. Poverjeništvu za kmetijstvo namerava prirediti več gospodinskih tečajev po deželi, ki imajo pričeti jeseni in trajati po deset tednov. Za take tečaje lahko prosijo županstva, župni uradi, kmetijske podružnice in druga društva ali pa posebni v ta namen sestavljeni odbori. V gospodinski tečaj se bo sprejelo 12 do 16 udeleženk. Stroške za prehrano (kosilo) morajo no-

siti učenke, stroške za učiteljico in učne pripomočke prevzame poverjeništvu za kmetijstvo, potrebne prostore s pritliklinami za tečaj in za dve učiteljici, kakor tudi potrebno kurivo pa mora preskrbeti dotično županstvo, društvo, oziroma odbor. Imenovani interesenti, ki želijo, da se priredi v njih kraju letošnja jesen gospodinski tečaj naj se čimpreje obrnejo na poverjeništvu za kmetijstvo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani, kjer se dobe vsa nadaljna pojasnila.

Lesne cene. Cene za stoječ smrekov les so se na Gorenjskem dvignile na 100 do 120 K, na kar opozarjamo naše kmet-ske gozdne posestnike.

Agrarna reforma in samostani. Karlovški metropolit je naprosil ministra dr. Poljaka, naj bodo samostanska posestva izvzeta pri grarni reformi. Ta bi bila lepa.

Uvoz italijanskega blaga dovoljen. Naša osrednja vlada je dovolila uvoz vsakovrstnega blaga iz Italije po najnižjih tarifah.

Zlato iz Amerike. Ameriška vlada je dovolila izvoz zlata v vse države, le v Rusijo in sovražne države ne.

Naš vsakdanji kruh. Zelo drag bo, dasi se trdi, da je Jugoslavija žitnica srednje Evrope. Iz odgovora ministra za prehrano dr. Korošca na razne interpe-lacije v zadevi prehrane povzemamo, da bodo cene pšeničnih mlevskih izdelkov iz mlinov sledeče: moka za pecivo K 5.50, moka za kuho K 4.—, moka za kruh K 2.—, pšenični otrobi 60 vin. Te cene so bile sklenjene v dogovoru s Savezom ju-goslovanskih mlinarjev in sicer na podlagi sledeče kalkulacije: Cena pšenici se je vzela povprečno K 2.25 za kg; mletje 31 vin. za kg; skupaj K 2.56 za kg ali K 256 za 100 kg! Iz tega se bo izdelalo: 18 kg moke za pecivo à 5 K 50 v. = 99 K; 20 kg moke za kuho à 4 K = 80 K; 37 kg moke za kruh à 2 K = 74 K; 25 kg otrobov à 60 vin. = 14 K; 2 kg za razpršitev; skupaj: 267 K. — Pšenica z mletvijo stane 256 K za 100 kg; izdatki bodo vrgli 267 K za 100 kg. Preostanek 11 K pri 100 kg pšenice oziroma moke ali 1100 K pri 1 vagonu = 10.000 kg. Gospod minister Korošec je prosil, da naj se mu dokaže, da navedeni računi niso pravilni. „Če so računi pravilni, je tudi vse drugo postopanje pri določitvi cen pravilno. Če se pa dokaže, da smo bili prevarjeni, bomo drage volje izpremenili dogovor z mlinarji.“ Da bi se to poslednje v korist konzumentom zgodilo, zato navajamo sledeče pomisleke proti tem računom:

1. Cena pšenici po 2 K 25 v. se nam zdi odločno previsoka navzlic vsem uradnim poročilom. Znano nam je, da so prišle v zadnjem času na Kranjsko večje množine pšenice, ki stane v Ljubljano postavljena 2 K, dasi znašajo samo vozni stroški pri vagonu okrog 2000 K. Savez jugoslovanskih mlinov bo kupoval žito skupno za vse mline, „da bo kontrola lahko mogoča“. S tem dobi Savez (ta kartel) monopolno pravico ter bo sigurno pri nakupni ceni tako pritiskal, da jo bo dobil čim ceneje gotovo pod 2 K. Toda vzemimo, da stane oziroma bo stala pšenica v mline postavljena res 2 K 25 vin. povprečno. 2. Mletje. Gospod minister se je dal pregovoriti, da ni mogoče ceneje mleti meterski stot pšenice kot po 31 K, dasi se je lansko leto mlelo po 18 K. Mi pa vemo in imamo dokaze v rokah, da meljejo slovenski paromlini po 11—12 K in si zaračunajo za vse drugo (dovoz, odvoz, obrabnina vreč) toliko, da znašajo vsi stroški 15 K za meterski stot. Zakaj se je torej dovolilo Savezu jugoslovanskih mlinov celih 16, reci šestnajst kron več? Vzemi torej sedaj našo kalkulacijo: Cena pšenici 225 K za 100 kg, mlevnina in drugo 15 K za 100 kg; skupaj: 240 K za 100 kg, torej za 16 K manj kot je obljubila vlada. Ker s sigurnostjo lahko računamo,

da Savez ne bo plačeval pšenice po 225 kron, temveč ceneje, bo imel že pri nakupu dobiček. Tega mu lahko pustimo. Nikakor mu pa ne moremo pustiti teh 16 K, ker imajo mlinci že v mlevnini po 15 K svoj dobiček. Tudi mu ne moremo pustiti nadaljnih 11 K pri mlevskih izdelkih, iz tega sledi, da se je Savezu pripoznalo preveč 27 K pri 100 kg pšenice oziroma moke, kar znese pri enem vagonu = 10.000 kg celih 2700 K. Ako razdelimo ta znesek na mlinске izdelke, vidimo, da bi se dalo še prav lepo izhajati pri sledečih cenah: 18 kg moke za pecivo po 4 K 50 vin. = 82 K ali 20 kg moke za pecivo po 4 K 50 vin. = 90 K; 20 kg moke za kuho po 3 K 50 vin. = 70 K, kar bi bilo 20 kg moke za kuho po 3 K 40 vin. = 68 K; 37 kg moke za kruh po 2 K = 74 K, bolje 40 kg moke za kruh po 1 K 80 vin. = 72 K; 25 kg otrobov po 60 vin. = 14 K, 13 kg otrobov po 55 vin. = 10 K. Torej tu in tam skupaj: 240 K. Če izhajajo moderni slovenski paromlini z 15 kron mlevnine in drugih stroškov, izhajajo tudi hrvaški, saj so vsi skupaj združeni v Savezu. Čemu jim dajati torej posebne dobičke pri mlevnini celih 16 K pri 100 kg, pri izdelkih pa še 11 kron za 100 kg, 2700 K pri vagonu pšenice je torej proč vrženih. Plača naj jih konzument. To pa gre v milijone, katere bodo pobasali bogati člani Saveza! Gospod minister! Tukaj ste „notri padli“. Popravite, če še morete, drugače vas bodo te številke strašile, kot so nas vaše.

Svetovni pridelek sladkorja. »Jugoslavenski Ekonomista« poroča: Leta 1917 do 1918 je znašal svetovni pridelek sladkorja 16,814.973 ton, a leta 1918.—19. je znašal 14,740.635 ton, kar pomenja deficit 1,074.158 ton in kar je razvidno vsled vojnih dogodkov. Medtem je bil pridelek leta 1913.—14. znatno večji, namreč 18,667.399 ton. Sama Amerika je pridelala od sladkornega trsta 4,985.601 tona sladkorja, a od tega števila odpade na Kubo 2,597.732 ton. Nemčija je pa pridelala 1918.—19. leta 1,400.000 ton napram 2,720.000 ton v letu 1913.—14. Avstrija 700.000 ton napram 1,703 tisoč ton v letu 1913. do 1914.; Francija je pridelala 150 tisoč ton napram 717.400 ton. Belgija je dosegla svojo največjo produkcijo leta 1913.—14. v 229.049 tonah, leta 1918, do 1919. pa je le polovico tega; Holandska 200.000 ton napram 230 tisoč ton 1913. do 1914. leta. Rusija je pridelala 1918. do 1919. leta 700.000 ton napram 2,058.535 ton 1911.—12. leta. Iz te statistike je razvidno, za koliko je padla produkcija v svetovni vojni; a najbolj je padla produkcija v Franciji.

Prosveta.

Baklja. Pod tem naslovom je začela izhajati pred kratkim v Ljubljani socialno-politična revija, ki jo urejuje Nino Furlan. Posamezna številka stane 1.50 K. Naročuje se v Ljubljani, Volfova ul. 12, v upravnistvu.

Za ženske.

Bruhanje iz želodca. Zmešaj dve žlici limonovega soka in tri žlice pelinovega čaja ter uživaj vsake četrt ure žličko; na želodec naveži v gorko žganje namočeno krpo. — Ako bruha želodec, ker je ranjen od jedkih jedi ali drugih snovi, namoči kútnege semena na vodi in jemlji večkrat žlico tega sluzi, na želodec naveži obkladek lanene moke, kuhane na mleku. — Mnogo je ljudi, ki letajo z ranjenim želodcem od zdravnika do zdravnika, ne sledijo pa zdravnikovim predpisom, ampak menijo, da jih bo zdravnik ozdravil, tudi če sami nič ne pripomorejo k temu. Kdor ima rano na prstu, varuje prst; kdor

ima rano v želodcu, pa hoče jesti vse vprek, kakor zdravi ljudje! Potem ni čuda, da ne pomaga ne zdravnik ne zdravilo. Večkrat je krivo rane v želodcu to, da mečemo jed vrelo vase. Nekdaj, ko so uživali ohlajene jedi, niso poznali toliko želodčnih in zobnih bolezni. Kdor čuti, da se je spekel v želodec, grlo ali sapnik, naj vzame takoj in potem še večkrat žličko olja ali mrzle smetane ali medu. Pojdi k zdravniku in varuj se tudi sam, zdravnik ni kriv neumnosti, katero počenjajo na želodcu bolni ljudje.

Kajenje lapuha je bilo včasih v navadi za oslovski kašelj, za krčni kašelj in nađuho. Kdor ni mogel kaditi, se je podkadiil. Posušeno listje lapuhovo se vrže na žer-

javico, život in glava se zakrijeta z rjuho in glava se drži nad dimom; potem se glava zavije, da se spoti. Najbolje se to naredi v postelji.

MALI OGLASI.

Za vsako vrsto je plačati 1 K naprj. Pri več kot petkratnem oglaševanju velja vrsta le 80 vinarjev.

Pri bolečinah v obrazu vsled prehlajenja, rinitve itd. naj se vzame Fellerjev bolečine tolažeči „Elsa-Fluid“. 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici pošlje za 24 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 358 (Hrvaško). - V daleč preko 100.000 zahvalnih pismih se priporoča istotako Fellerjeve odvajalne „Elsa-kroglice“. Ovoj in poštnina se zaračunajo posebej, ali najceneje; čim več se naenkrat naroči, tem več se prišteje.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—; osobito ostru pasta za podgane K 6—; za ščurke K 6—; posebno močna tinktura za stenice K 6—; uničevalce moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3—; prašek proti mrčesom 5 K; proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalce rastlin) in mravljam K 3—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Društvo je ustanovljeno leta 1908 ter ima sedaj 3330 članov.

Iz računskega zaključka za leto 1917/1918 je razvidno, da znaša:

rezervni sklad	K 30.893—
dispozicijski sklad	20.000—
bolniški sklad	21.000—
pogrebni sklad	10.000—
deležni sklad	100.901.14

Zaostali po umrlih članih dobé posmrtno podporo. Člani, ki so bolni dobé bolniško podporo.

Društvene prodajalne so v Ljubljani in okolici, na Jesenicah, Savi, Koroški Beli in Trzinu.

Kot član pristopi lahko vsakdo. Pristopnina znaša K 1, delež K 50.

Pisarna in centrala:

Ljubljana - Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica šte. 56.

Tudi najhujše boli v bokih

v slepnih in križu, trganje v udih, bolečine v ledjih in zbadanje v prsih odpravlja Fellerjev že zdavnaj preizkušeni

ELSA-FLUID.

6 dvojnih ali 2 specialni stekl. 24 K. Ob gorečici ali želodčnih krčih, napenjanju, pri hemeroidih itd. jemljimo Fellerjeve odvajajoče rabarbarne

Elsa kroglice

6 škatlic K 12. — Edino prave pri lekarnarju Eugenu V. Feller, Stubica, Elza trg 252 (Hrvaško Zaporje). Zavoj in poštnina se priračuna posebej ali najceneje; čim več se torej naroči obenem, tem več se prihrani. IV

Vsak naj pridobi vsaj dva naročnika!

G. KELLER:

DON CORREA.

(Dalje.)

Feniza pa je z zadirčnimi, zlobnimi besedami rekla: „Ta miza je, kolikor vem jaz, moja miza in pri njej lahko sedi, komur dovolim jaz. Namestu da bi se prepirali, sedite rajši na prostor, ki je še prazen, in pokrepčajte se, če ste lačni! Toda obnašajte se tako, kakor se spodobi vsakemu, ki izteza noge pod mojo mizo!“

Navzoči so na te besede najprej odgovorili s splošnim smehom. Celo ostronosi paž se je presunljivo zasmel, kakor je navada nedoraslih dečkov, ki se vmešavajo v pomenke odraslih ljudi in jih prekrčijo.

Takoj na to pa je nastal še večji trušč. Don Salvador se je s spremenjenim obrazom približal mizi, jo zgrabil in jo z besedami: „Tako? Jaz iztezam noge pod mizo?“ — prevrnil z vsem, kar je bilo na nji, s skledami, vrči, steklenkami in svečniki, in to tako močno, da so se ob enem vsi, ki so sedeli ob mizi, s svojimi stoli prevrnili po tleh, razen edine gospe. Ko je opazila, da je spremenil barvo lica in stopil bliže, se je ustrašila, skočila neverjetno hitro po koncu in zbežala v kot, iz katerega je boječe in radovedno gledala kaj bo.

Prvi, ki se je pobral s tal, je bil tuji dolgin in ko je stal po koncu in planil z golim mečem nanj, je Don Correa videl, da ima upravka z nenavadno velikim in močnim človekom. Izgubil pa ni niti trenutka; dasi je bil bolj tenak in slok ko oni, je pograbil najbližji stol iz težke hrastovine in zamahnil z njim proti tuju tako, da mu ni samo izbil orožja iz rok, ampak mu tudi desno ramo tako temeljito zmečkal, da je bil takoj kakor od kapi zadet in vsled velike bolečine na pol brezzavesten in popolnoma brez moči. Ker je bil podla duša, jo je takoj ubral iz sobe in njemu je sledila ostala družba, ki se je počasi pobrala izpod mize. Kakor kake sence so švignili skozi vrata; za gospodovim hrbtom je komornica dala gospe neko znamenje, na kar je ona komaj vidno

prikimala. Samo paž je bil še v sobi in se je skrival za gospo. Correa je stopil bliže, ga zgrabil za lase in ga vrgel kakor kakšnega zajca za ostalimi skozi vrata, ki jih je na to zaklenil.

Nato se je oprt na goli meč, postavil pred gospo, ki je s tresočimi koleno in iztegnjenimi rokami stala pred njim, jo je nekaj časa resno opazoval in rekel: „Kakšna ženska si?“

„Kakšen mož si ti?“ mu je odvrnila z nesigurnim glasom in tresoča se s celim telesom.

„Jaz? Salvador Correa, admiral in guverner Ria de Janeiro sem jaz. Ali me boš sedaj ubogala?“

Po teh besedah, ki so bile zanjo očitno velikanska laž, si je ženska takoj opomogla. Ker je verjela samo vase, v svoje bogastvo in v cerkev, sicer pa v nič drugega na svetu, si nikakor ni mogla misliti, da bi bil njen mož, s katerim je ves čas ravnala kakor s kako igračo, res kaj poštenega.

Zasmejala se je odurno in rekla: „Sedaj vidim, kakšen vetrnjak si ti! Takale reva, ki sem jo pobrala na obali, kamor jo je vrglo morje, pa hoče biti slavni, bogati Don Correa!“

„Ker me primerjaš samo meni samemu in ta primera odtehta tvoj zlobni namen, se ne bom oziral na to!“

Pri teh besedah, ki jih je izgovoril z zelo posiljenim mirom, ker je čas neprestano potekal in on v svoji popolni zablodi ni videl ničesar drugega ko samo sramoto in nevarnost za svoje ime, če bi se kakor kak nespametnik vrnil na ladjo, ne da bi kaj opravil, — pri teh besedah je zgrabil žensko za roko in jo peljal k oknu, ki je bilo obrnjeno na temno morje.

„Tam so zasidrane moje ladje“ — je rekel; — „čez pol ure bova oba tam, kjer naju pričakujejo gospe in gospodje, ki te bodo pozdravili kot mojo ženo! Jutri zjutraj se vrneva zopet sem, da pospraviva in urediva začasno upravo gradu, ker boš šla z menoj v Brazilijo.“

(Dalje prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo:

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana, zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejša plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.